

Doktori (PhD) értekezés tézisei

**Az eredeti (mária)pócsi ikon bécsi kultusza a 18. század
első felében a mirákulumos könyvek tükrében**

Földvári Katalin

Témavezető: Prof. Dr. Bartha Elek

Dr. Dobos András

DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2024

Tartalom

1. Téma és célkitűzés	2
2. A dolgozat forrásai és módszerei	3
3. Az értekezés felépítése	4
4. A disszertáció eredményei	5
5. Összegzés	12

1. Téma és célkitűzés

Doktori értekezésem célja az eredeti pócsi kegykép bécsi kultuszának vizsgálata a 18. század első felében két osztrák mirákulum-gyűjtemény német nyelvű elemzésén keresztül. A kegyképet, miután 1696. november 4. és december 8. között könnyezett, I. Lipót császár parancsára 1697 júliusában Bécsbe szállították, ahol öthónapos ünnepsorozattal köszöntötték, majd december 1-én elhelyezték a Stephansdom főoltárán. Mialatt a következő hónapokban a Pócsi Szűzanya ábrázolását minden egyházközség három napig saját templomában üdvözölhette, Savoyai Jenő herceg 1697. szeptember 11-én Zentánál fényes győzelmet aratott a törökök felett, amely összekapcsolódott a Pócsi Szűzanya közbenjárásával, az ikon bécsi jelenlétével. A kegykép ennek köszönhetően a 17. század végén nem csak magának a császárvárosnak, hanem az egész Habsburg Birodalomnak védelmezőjévé, *palladiumává* vált, fontos szerepet elnyerve ezzel az uralkodócsalád Mária-tiszteletében.

A dolgozat témájának kiválasztását az eddigi hazai és nemzetközi kutatás ezidáig való hiányosságai indokolták: míg az 1707-ben Pócsra került másolat tisztelete néprajzi, művészettörténeti, egyháztörténeti, liturgiátörténeti stb. szempontból nagy mértékben feldolgozott, az eredeti kegykép vonatkozásában átfogó, részletes kutatásra eddig nem került sor. A vizsgált időintervallum behatárolása azzal magyarázható, hogy a 18. első felére tehető az ikon bécsi kultuszának kiformalódása, melyben a század második felében jelentős átalakulás figyelhető meg. Az 1703-ban napvilágot látott *Heylsamer Gnaden-Brunn*, valamint ennek bővített kiadása, az 1739-ben megjelent *Erneuert- und vermehrter Gnaden-Brunn* című mirákulumos könyvek korábban nem ismert adatokat tárnak fel a kegykép történetére vonatkozóan.

Az értekezés célkitűzései a következők: 1) bemutatni a kegykép körül Bécsben kialakult kultusz létrejöttének folyamatát, 2) részletesen ismertetni a kultusz megnyilvánulásának színtereit, valamint 3) a mirákulum-szövegek kvalitatív elemzésén keresztül felvázolni az ikon néphitben betöltött szerepét és a kultusz társadalomtörténeti vonatkozásait. A mirákulumos könyvek adatait a korabeli nyomtatványok, a kegykép ünnepnapjaihoz kapcsolódó kiadványok, prédikációgyűjtemények, sajtótermékek vizsgálata egészíti ki, törekedve arra, hogy minél teljesebb kép alakuljon ki a kultuszból.

2. A dolgozat forrásai és módszerei

Az értekezés a Bécsben megjelent *Heylsamer Gnaden-Brunn* (1703) és *Erneuert- und vermehrter Gnaden-Brunn* (1739) című mirákulum-gyűjtemények elemzésén keresztül ismerteti a bécsi Stephansdomban tisztelt eredeti pócsi kegykép helyi kultuszának 18. század első felére eső szakaszát. A könyvek jelentőségét az adja, hogy más forrásokban nem található információkat tartalmaznak az ikon körülvevő liturgikus tisztelet megnyilvánulási formáiról, illetve leírják a kegyképhez kapcsolódó csodás imameghallgatások történeteit. A csodagyűjtemények elengedhetetlen forrásai a néphitnek, értékes kultúrtörténeti dokumentumai a búcsújárásnak: rávilágítanak a kultusz dinamikájára, és földrajzi kiterjedésére, képet adnak a zarándokok szociális helyzetéről, illetve a kultusz objektivizálásáról. Ezek a könyvek az elmúlt évszázadok népi gyógyászatának és népi vallásosságának szemléletét tükrözik, és más forrásokban nem található helytörténeti adatokkal szolgálnak. A csodatörténetek ábrázolják továbbá a vizsgált korszak embereinek mindennapi életét, gondolkodásmódját és szokásait. A gyűjtemények első része tartalmazza a kegykép könnyezésének történetét a tanúk felsorolásával együtt, amit a kép bécsi fogadtatásának, liturgikus tiszteletének leírása követ. A *Heylsamer Gnaden-Brunn* egy részletes kimutatást is közöl, amely felsorolja az ikon előtt 1699 áprilisa és 1701 októbere között végzett szertartásokat. A kötet 1739-ben megjelent bővített, második kiadása a megjelenés évének eseményeit mutatja be részletesen, felsorolja a kegykép tiszteletére adott értékes ajándékokat, ismerteti a hozzá kapcsolódó társulat feladatkörét, és a csodás imameghallgatások leírása után közli az ikon tiszteletére írt énekeket. A mirákulumos könyvek által megőrzött leírásokat egyéb, korabeli nyomtatványok vizsgálata egészíti ki. A különböző alkalmakon az ikon előtt elmondott prédikációk szövegei a kegykép tiszteletének több aspektusára is rávilágítanak.

A dokumentumok segítségével látható, hogyan és milyen motívumok mentén fonódik egyre szorosabbra a kegykép kapcsolata Bécs városával, és mely elemeket helyezik a kultusz középpontjába a különböző időszakokban. A kegyképhez kötődő évfordulókra megjelentetett kiadványok, illetve a kegyképet és a dómot bemutató latin és német nyelvű munkák szintén értékes adatokkal szolgálnak, melyek sok esetben kiegészítik a már felsorolt források által nyújtott információkat, árnyalják az ikon tiszteletéről kialakult képet.

3. Az értekezés felépítése

A források, valamint az azok feldolgozásához alkalmazott módszerek ismertetését követően a disszertáció négy nagyobb egységre tagolódik.

Az első rész a csoda és a mirákulumos könyvek témakörével foglalkozik. Az első alfejezetben a csoda megjelölésére használt fogalmak meghatározása (*Wunder, Mirakel*), illetve a csoda értelmezésének 18. századig történő ismertetését követően kitérek az Istenszülőnek és kegyképeinek a szenttiszteleten belül betöltött szerepére. A második alfejezet a mirákulumirodalom kialakulásának folyamatát vázolja fel a „cédulákra” feljegyzett történetektől a kéziratos gyűjteményeken át a nyomtatott könyvekig. Az értekezés első nagy egysége a csodagyűjteményekkel kapcsolatos nemzetközi és hazai kutatás eddigi eredményeinek számbavételével zárul.

A második egység a vizsgálat középpontjában álló két mirákulumos könyvet mutatja be kitérve a kiadványok mind külső (címadás, címlapelőzők, felépítés), mind belső (szerző, a feljegyzések szerkezete, a kiadás célja) tulajdonságaira. Az alfejezet végén ismertetésre kerülnek a gyűjtemények használati területei (prédikációk, ünnepi kiadványok, kegykép- és templomismertető) és a kiadási helyükként megjelölt nyomdák.

A disszertáció következő egysége az eredeti pócsi ikon bécsi kultuszát tárgyalja. A dolgozat elsőként a Habsburgok *Pietas Austriaca* elnevezésű speciális Mária-tiszteletét mutatja be, majd ismerteti a kegykép elvitelének okait, az elszállítás körülményeit, illetve ennek magyarországi következményeit. Az ikon körüli bécsi kultusz kialakulásának folyamatát az értekezés a 18. században megjelent, kegyképpel kapcsolatos nyomtatványok elemzésén keresztül vázolja fel. A liturgikus tisztelet megnyilvánulási módjai ezt követően részletesen kerülnek bemutatásra: a körmenetek, szentmisék és más áhítati formák leírása után a képhez kapcsolódó ünnepnapok és a szertartások egyedülálló zenei kíséretének ismertetése következik. A mirákulum-gyűjtemények összeállítója a kegykép tiszteletére átírt énekeket is közreadja, melyek fontos forrásként szolgálnak a kultusz elemzéséhez. Az ikon tiszteletének kiterjedését, a kegykép jelentőségét mutatja, hogy másolatai Bécs városán kívül egész Ausztria területén elterjedtek a vizsgált időszakban, sőt, megtalálhatók Svájcban és Németországban is. A fejezetet az 1707-ben Máriapócsra került másolat, illetve a máriapócsi kegyhely rövid bemutatása zárja, amely azt szemlélteti, hogy az eredeti ikon elszállítását követően Pócs településen (később Máriapócs) mégis kialakult egy szakrális centrum a görögkatolikusok számára.

A negyedik nagy fejezet az 1697 és 1739 között feljegyzett mirákulum-történetekre fókuszál, melyek elemzése feltárja a kegykép kultuszának társadalomtörténeti vonatkozásait. A dolgozat először a csodaszövegek évekre való lebontását, a történetek felépítését, illetve motívumait mutatja be, majd részletesen ismerteti két nagyobb csoportra osztva (betegségek, balesetek) a szükséghelyzetek azon típusait, amelyek esetén a Pócsi Szűzanya segítségét kérték a hívők. A Pócsi Istenszülő megnevezésére használt kifejezések, illetve megszólításának módjai a kegykép néphitben betöltött szerepére világítanak rá. Mivel az ikonhoz minden alkalommal fogadalom kíséretében fordultak a történetek szereplői, az értekezés részletekbe menően ismerteti a fogadalom megtételének módjait, valamint elemzi a fogadalmat tevők adatait kor, nem és társadalmi összetétel szerint. A mirákulum-szövegek sok esetben a kegyképhez fohászkodók szociális helyzetét és származási helyét is leírják, ezen adatok segítségével megrajzolható az ikon tiszteletének vonzáskörzete, és felvázolható az, hogy a képet milyen társadalmi rétegek tagjai szólították meg. A fogadalom megtétele vagy teljesítése mellett a leírások közel felében történik említés a votív tárgyról, amelyek esetében a 18. századi, illetve ezek felhasználásával a későbbi kiadványok is csak az uralkodók és a magasabb társadalmi osztályok tagjainak adományait említik. A mirákulum-feljegyzések így a votív tárgyakat illetően szintén olyan adatokat tartalmaznak, melyek más forrásokban nem elérhetők.

Az értekezést az elemzés alapjául szolgáló források jegyzéke, a felhasznált szakirodalmi tételek felsorolása, valamint képmelléklet zárja.

4. A disszertáció eredményei

Az eredeti pócsi kegykép 18. századi bécsi kultuszával kapcsolatban jelen kutatás megkezdéséig csak néhány részterületen (zenei kíséret, kegyképmásolatok, kisgrafikai ábrázolások) történtek részletesebb vizsgálatok, átfogó kutatásra nem került sor. Az értekezés fő forrását jelentő két osztrák csodagyűjtemény elemzése több szempontból is számos új információval szolgál az ikon tiszteletét illetően. A dolgozat eredményei így foglalhatók össze:

1. Miután az eredeti pócsi kegyképet öt hónapig körmenetek és különböző szertartások sorozatával ünnepelték Bécsben, Savoyai Jenő herceg Zenta mellett hatalmas győzelmet aratott a török csapatok felett, amit a Pócsi Szűzanya közbenjárásának, az ikon bécsi

jelenlétének tulajdonítottak. A kegykép így a 17. század végén a Habsburg Birodalom védelmezőjévé, *palladiumává* vált, s ezen körülmények között indult el az ikon kultuszának kiformalódása. A csodagyűjtemények, illetve a kép ünnepnapjai, évfordulói alkalmából kiadott nyomtatványok segítségével jól láthatók a kultusz kialakulásának állomásai. A 18. század elején a kultusz két központi eleme a könnyek abbamaradása és az ikon hazatérése volt. A zentai csatában a törökökkel szemben segítő szerep bekapcsolódásával Máriának egy speciális, konkrét kegyképen át megnyilvánuló patronátusa alakult ki. A pócsi kegykép területi egységet és békét biztosított a Habsburg Birodalomnak, Ausztriának és Bécsnek, melyek a Pócsi Szűzanya különleges védelme alatt álltak.

A kultusz nemzeti alkotóelemeihez tartozott a kegykép Magyarországhoz fűződő kapcsolata: a szövegek hangsúlyozzák, hogy az ország nem jól gondoskodott az ikonról, amely motívum a kultusz bécsi karakterének előtérbe kerülését szolgálta. Mivel a császárváros a kegykép könnyezésének idején nem rendelkezett a Mária-tiszteletnek olyan központi helyével, amelynek aktuális politikai vonatkozása lett volna, Bécsbe kellett vinni a pócsi ikont. A kép körüli kultuszhely kialakulásának kezdeti szakaszában kulcsszerepet játszott az *Abgetrocknete Thränen* című kiadvány, amely alátámasztotta a szakrális színezetű Habsburg Birodalom képét, és amelynek köszönhetően az eredeti pócsi ikon a Birodalom *palladiumaként* vált ismertté Európában.

A 18. század folyamán a kegykép tisztelete új motívumokkal gazdagodott: 1703-ban megjelent az első gyűjtemény (*Heylsamer Gnaden-Brunn*), amely a képhez kapcsolódó imameghallgatásokat foglalja össze, 1739-ben napvilágot látott ennek bővített kiadása (*Erneuert- und vermehrter Gnaden-Brunn*), illetve Gustav Gugitz említi, hogy 1747-ben megjelent egy újabb kötet is (*Großes Saeculum des Gnaden-Brunns von dem Miraculösen Bild*). A csodákról szóló történetek és a fogadalmi adományok kiemelése egyre nagyobb szerepet kapott más korabeli kiadványokban, prédikációk szövegeiben is. Az ikonhoz a hívők a betegségek és balesetek mellett elsősorban pestis, háború és éhínség idején fohászkodtak, ami tükröződik az énekek és imádságok szövegeiben. A kép jelentőségét emeli ki, hogy rendkívüli fenyegetés esetén a Szűzanyát az uralkodók hivatalosan mindig ezen az ikonon keresztül szólították meg.

2. Az eredeti pócsi kegykép tisztelete több területen is megnyilvánult, ami nem csak az elemzés középpontjában álló mirákulumos könyvek, hanem a korabeli nyomtatványok segítségével is jól megfigyelhető. Az ikon Bécsbe történt megérkezését követően jelentős mértékben megnőtt a város lakóinak áhítata, hiszen a kép öthónapos ünneplése során a

templomok éjjel-nappal nyitva álltak. A feljegyzések szerint 1697. július 7. és december 1. között a képpel 33 körmenetet tartottak, 103 nagymisét végeztek előtte, 68 vesperást és 91 litániát énekeltek el, 136 alkalommal imádkozták el előtte nyilvánosan a rózsafüzért és 126 beszédet olvastak fel csak azokban a templomokban, amiket a csodagyűjtemények felsorolnak (azok említése nélkül, amelyek szintén éjjel-nappal nyitva voltak ez alatt az öt hónap alatt).

3. A Stephansdomban a pócsi kegykép kitüntetett helyet foglalt el a Szűzanya ábrázolásai között. Míg az ikon elhelyezése előtt a dóm főoltáránál kevés szentmisét celebráltak, a kegykép előtt már reggel 4 órától – télen 5 órától – délig mindennap egyik misét végezték a másik után. A könnyező ikon speciális tiszteletére 11 órától zenével kísért nagymisét, majd 12 órától áldással zárt szertartást végeztek. Délután 5 órától a lorettói litániát énekeltek a képnél egy magas rangú egyházi személy jelenlétében, hatalmas tömeg részvételével. A *Heylsamer Gnaden-Brunn* című könyv kimutatása szerint az 1699 áprilisa és 1701 októbere között a kegyképnél elvégzett szentmisék száma 3.390 és 4.609 (!) közé tehető, valamint 4.000-19.000 (!) hívő járult szentáldozáshoz.

A kultusz egy másik aspektusát mutatja, hogy többen magát a kegyképet tették meg örökösükké. Így tett például a kereskedő *Michael Kurz*, aki 1707-ben úgy rendelkezett, hogy minden vasárnap és ünnepnap alkalmával a kegykép előtt végzett szertartások nagyobb zenei kísérettel és ünnepélyességgel menjenek végbe. 1716-ban hasonlóan végrendelkezett *Andreas Huttauer* és *Adam Perchtold*, Gnadendorf plébánosa. Az ikon előtt elmondott rózsafüzér imádság folyamatosságának biztosítására *Jacob Daniel von Tepsern*, Bécs egykori polgármestere 1711-ben 2000 forintot ajánlott fel.

4. Az 1739-ban kiadott *Erneuert- und vermehrter Gnaden-Brunn* a nyilvános vallásgyakorlás mellett bepillantást nyújt a kegykép tiszteletének privát formáiba is. A kötet összeállítója előírja a Pócsi Szűzanya tisztelőinek, hogy az ikont lehetőségük szerint minél gyakrabban tiszteljék a dómban: vegyenek részt a főoltárnál végzett misén és a napi szertartásokon, imádkozzák hangosan a rózsafüzért. Ha valaki ezt nem tehetette meg, elvégezhetette az előírt imádságokat otthon a kegyképnek szentkép formájában sokszorosított másolata előtt. Az ikon kultuszának részét képezte a Szűzanya könnyeinek tisztelete, amelynek kifejezésére a hívőknek hetente meg kellett gyónniuk bűneiket. A könnyek tiszteletére javasolja a szerző a kilenced elvégzését, tehát a 18. század első felében már létezett egy olyan kilenc napon/héten át végezhető imádság, mint a Regös Dénes bazilita szerzetes által összeállított, napjainkban is népszerű *Máriapócsi Kilenced*. Az első könnyezés emléknapijaihoz (november 4. – december 8.) kapcsolódóan végezhető volt továbbá ezeken a napokon, vagy a csoda időtartamának

megfelelő számú napon ájtatosság, amit a hívőknek heti gyónással és szentáldozással kellett megerősíteniük.

5. A pócsi kegykép tiszteletére két olyan ünnepnap alakult ki, amelyeket napjainkban is megtartanak a Stephansdomban: az egyik a könnyezésről emlékezik meg a november 4. után vasárnapon, a másik pedig az ikon Bécsbe szállításának emléknapja a július 2-hoz legközelebb eső vasárnap. Az *Erneuert- und vermehrter Gnaden-Brunn* című mirákulumos könyv beszámol emellett egy harmadik ünnepről a pócsi kegyképhez tartozó társulattal („*Marianische Liebs-Versammlung*”) összefüggésben. A társulat a Pócsi Szűzanya felé irányuló tisztelet még nagyobb mértékű kifejezése céljából alakult meg 1729-ben. Az 1730. január 18-án kiadott levelében XIII. Benedek pápa a július 2-a (Mária látogatása Erzsébetnél ünnepe) utáni vasárnapot a társulat védőszentjének ünnepnapjává jelölte ki.

6. A Stephansdomban a Mária-tisztelet különösen fontos szerepet töltött be, ami leginkább a pócsi kegykép kultuszában mutatkozott meg. Az ikonhoz kapcsolódó két fő ünnepen, melyeken a császár is részt vett, eleinte az udvari zenekar kísérte a szertartásokat. A dómban később már két zenekar működött, melyek közül az ún. *Gnadenbildkapelle* a kegykép szertartásainak zenei kíséretéért volt felelős. A főoltárnál felcsendülő liturgikus zenei kíséret, különböző javítási munkák, és egyéb kiadások költségeit Bécs városának tanácsa vállalta magára. A „pócsi oltárnál” olyan híres karmesterek álltak szolgálatban, mint *Johann Joseph Fux*, *Georg Reutter* vagy *Leopold Hofmann*.

A barokk pompával megtartott ünnepek, amelyek a kegykép tiszteletéhez kapcsolódtak, nem kevésbé voltak jelentősek az uralkodóház tagjainak halála után tartott gyászszertartásoknál. Az ikon szolgálatában álló zenekar nemcsak a nagymisék és litániák alkalmával adott zenei kíséretet, hanem az ünnepnapokon is. A Stephansdom élénk zenei életének II. József 1784-ben kiadott rendelkezései vetettek véget: az egyházzenei repertoár újrastrukturálása, az egyszerű dallamok bevezetése nem igényelt sem zenészeket, sem karmestert, így a kegykép szertartásait kísérő zenekart is feloszlatták.

7. A pócsi ikon bécsi kultuszának sokszínűségét mutatja a 18. század első feléből fennmaradt, 20 tételből álló speciális énekrepertoár, melynek szövegei ének vagy imádság formájában a kegykép iránti hódolat kifejezését szolgálták. A hívők a források szerint emellett egy olyan szintén specifikus szertartással is tisztelték az ikont, amely a *Máriapócsi Zarándokájtatosság*hoz hasonlóan a Stephansdomba vezető zarándokút állomásait öntötte formába. A pócsi kegykép kultuszának elterjedtségét mutatja, hogy másolatai körül nemcsak

Bécsben, hanem egész Ausztria, Svájc és Németország területén kultushelyek jöttek létre a 18. század folyamán.

8. a) A mirákulum-szövegek kvalitatív módszerrel történő elemzése a kegykép tiszteletének eddig nem ismert, társadalomtörténeti oldalát világítja meg. A feljegyzések többsége a kegykép Bécsbe szállítása utáni néhány évből maradt fenn, amikor a kultusz kifejlődése megkezdődött: a mirákulumos könyvek 1698-ból 66, 1699-ből 90 csodatörténetet őriztek meg, míg 1700-ból 27 csodaleírás maradt az utókorra. Bár nem ismertek a szövegek kiválasztásának kritériumai és az sem, hogy a kötetek összeállítója hány feljegyzésből választotta ki a nyomtatott kiadványban megjelent történeteket (hiszen nem maradtak fent a gyűjtemények előzményeiként szolgáló kéziratok), mégis megállapítható, hogy ez a tendencia párhuzamban áll az ikon kultuszának alakulásával. A Szűzanya-ábrázolás ugyanis a 17. század végén az egész Habsburg Birodalom *palladiuma* lett, elsősorban betegségek és balesetek alkalmával szólították meg, a 18. század második felében azonban a törökvész elmúltával átalakult a kegykép kultusza (ahogy a többi ún. „törökmadonnáé” is, akik között a pócsi kegykép állt az első helyen), s elsősorban pestisjárvány, háborúk vagy éhínség idején kérték a segítségét.

b) Az imameghallgatások beszámolóit olvasva látható, hogy a csodák, amelyek az első könnyezés idején kezdődtek, Bécsben már a kegykép Stephansdombon történő végleges elhelyezését megelőzően is folytatódtak (pl. a St. Ulrich templomban). A bajbajutottak 189 esetben kérték a Pócsi Szűzanya segítségét betegség és 97 esetben hirtelen bekövetkezett baleset során. A megbetegedések között a „súlyos” vagy „halálos” jelzővel illetett betegség volt a leggyakoribb, amelyet a számokat tekintve a mozgásszervek megbetegedései és a különböző szembántalmak követnek. A történetekben megjelenő balesetek legnagyobb csoportját az utazás (hajóval, lovas kocsival) alkalmával bekövetkezett szerencsétlenségek, valamint azok a balesetek teszik ki, amikor az érintettek (nem csak gyerekek, hanem felnőttek is) fülébe különböző éles tárgyak kerültek vagy hasonlókat nyeltek le.

A bejegyzések a vizsgált időszakban alkalmazott népi gyógyászati praktikákra is rávilágítanak, hiszen a szenvedőket először mindig megpróbálták „földi” gyógyszerekkel (pl. gyógynövények, égetett cukor, meleg bor, friss zsír), beavatkozásokkal (pl. purgálás) kezelni. Egy esetben az érintett mások tanácsára egy „babonás cédulát” vett magához, melynek következtében kezdetben javulást várt. A leírások jól mutatják, hogy mikor fordultak az emberek az égi szférához: amikor minden gyógyszer és kezelés hatástalannak bizonyult, és az orvosok már lemondtak a betegről, akkor kérték a Szűzanya segítségét. Szűz Mária

elnevezései tükrözik a néphitben betöltött szerepét: a Pócsi Istenszülő nemcsak orvosként jelenik meg („*Helfferin in der Nothleydenden*”; „*wäinende Heylbringerin*”), hanem ő maga az orvosság minden szenvedésre. Bár a csodatörténetekben a Szűzanya gyógyító ereje áll a középpontban, a szövegekben Bécs városának védelmezőjeként („*Wienerische Schuß-Frau*”) is megjelenik, amely szerepkör más korabeli nyomtatványokban sokkal nagyobb szerepet kap.

c) Más kegyképeknél (vagy akár a Máriapócson található későbbi másolatnál) történt imameghallgatásokkal összehasonlítva megállapítható, hogy az eredeti bécsi kegyképnél a Szűzanya segítségét nem az ikon megérintésével, megcsókolásával, vagy az előtte elvégzett imával kérték, hanem minden esetben fogadalom megtételére került sor, ami megfelel a korszak vallásos gyakorlatának. A kegyképhez itt nem magát a beteget érintették, hanem egy kendőt vagy a Pócsi Szűzanyát ábrázoló szentképet, amelyet később a beteg homlokára vagy szívére helyeztek. A súlyos esetekben megtett fogadalom komolyságára utal, hogy teljesítésének késése, vagy elmaradása esetén a beteg állapota súlyosabbra fordult, vagy újabb szerencsétlenség következett be. Az Istenszülő segítségét kérők a legtöbb esetben (88 alkalommal) szentmise végeztetésére tettek fogadalmat, amelyek többségének (75) teljesítésére 1699-ben került sor. 24 csodatörténetben ígérik az érintettek, vagy azok szülei/házastársai zárandoklatot, melyekről azonban a kötetek szerkesztője már nem közöl részletes leírást, így a kegyképhez vezető út megtételéről nem vonhatók le következtetések. A Pócsi Szűzanya gyógyító ereje nem csak a kép előtt, vagy annak közelében nyilvánult meg, hanem számos eset bizonyítja, hogy az érintettek az ikonhoz vezető út során, illetve saját otthonukban is meggyógyultak. Mindez a kegykép reputációjának növekedésével és a kegyképmásolatok egyre szélesebb körben való terjedésével magyarázható.

d) Míg arról nem közölnek információt a szövegek, hogy a szenvedők milyen indíttatásból választották az eredeti pócsi kegyképet, a fogadalmat tevők mindig meg vannak nevezve: a gyermekekért a szüleik vagy nagyobb számban az édesanyák könyörögtek, a súlyosan betegekért pedig házastársaik, illetve rokonaik tettek fogadalmat. A csodatörténetek 288 szereplője közül 188 felnőtt és 100 gyermek, akik között mindkét csoportban a férfiak/fiúk képezik a többséget (a felnőtteknél 59%, a gyermekek esetében 63%), ami a gyakori utazás és munkavégzés miatt bekövetkezett balesetekkel, betegségekkel magyarázható.

A zárandokok származási helyének vizsgálatával kimutatható a kegykép regionális szinten megnyilvánuló nagyfokú tisztelete, hiszen az ikon fő vonzáskörzetébe a legnagyobb számú képviselővel Bécs városa mellett Alsó- és Felső-Ausztria tartozik. A szomszédos országok

közül Morvaország, Csehország és Magyarország képviselteti magát. Az érintettek nagy része vidékről, falvakból kereste fel a kegyképet, ami a szükséghelyzetben lévők társadalmi rétegzettségén is látható. Bár a szövegekben csak hat esetben van megnevezve paraszti származású személy, a korabeli mirákulum-gyűjteményeknél általánosan tapasztalható, hogy a kiadványok összeállítói inkább a magasabb társadalmi rétegek tagjait emelték ki, így a 132 esetben, amikor nem nevezték meg az illető foglalkozását, valószínűsíthető, hogy szintén paraszti rétegek tagjairól van szó. Hasonló tendencia figyelhető meg a polgársággal kapcsolatban, ahol az iparosok sok esetben polgárok is, így az utóbbi kiírását már nem tartotta szükségesnek a kiadvány szerkesztője. A feljegyzéseket elemezve feltűnő viszont, hogy a történetekben a nemesség kis számban (6 fő) van jelen, akiket ezzel ellentétben az egyéb jellegű kiadványokban mindig kiemelnek.

e) Az imameghallgatások beszámolóí bővelkednek az eredeti pócsi ikonnak felajánlott ajándékok leírásaiban is, ami a kultusz egy újabb aspektusát mutatja be. Az uralkodók, püspökök és egyéb nemesi származásúak által adományozott monstranciák, ezüst gyertyatartók és lámpák közül kiemelkednek Eleonóra császárné ajándékai: a *Rosa Mystica keret*, a *díszes ünnepi ruha* (amely a kegykép könnyezésének évfordulóján a mai napig használatban van), a *kövekből kirakott rózsza* és a *gyémántokkal díszített aranykoronák*. Míg a nagy értékű adományok a dóm kincstárába kerültek, a kisebb tárgyakat (ékszereket, gyöngyöket, drágaköveket) szegekkel rögzítették a kegyképre. Ezek 1903. március 18-ig díszítették az ikont, akkor ugyanis a Stephansdom addigi történetének legnagyobb rablása során egy betörő a templomban elrejtőzve kifosztotta a képet. Az *ún. Gottesraub von St. Stephan* eddig csak említés szintjén jelent meg a szakirodalomban, jelen kutatás így számos részletet tárt fel az esettel kapcsolatban, pontosítva a korábbi leírásokat.

A mirákulumos könyvek az egyszerű emberek fogadalmi adományairól is képet nyújtanak, amelyről más forrásokból nem tájékozódhat a kutató. A feljegyzések szerint a legkedveltebb a *hálatáblák* adományozása volt, amely összefüggött a csodás eseményeknek a kegyhelyen történő közzétételével. A pócsi ikon körül olyan sok hálatábla volt, hogy a falak a beszámolók szerint „ki voltak velük tapétázva”. Az *ún. identifikációs tárgyak*, tehát az ezüstből vagy viaszból készült testrész, ember vagy állat alakú figurák felajánlása szintén nagy mértékben jellemző volt a kegykép kultuszára. Utóbbi párhuzamot mutat a Máriapócson tisztelt másolat adományaival, melyek közt a viasz *offerek* árusítása egészen az 1970-es évekig szokásban volt.

A mirákulum-feljegyzések alapján a Pócsi Istenszülő általános segítőnek nevezhető: a hívők nem csak betegségek és hirtelen bekövetkezett balesetek alkalmával kérték segítségét, hanem háziállatokat sújtó járvány vagy ördögi megszállottság esetén is.

A 18. század folyamán a kegykép segítő szerepekre új motívumokkal bővült: a képmását viselő zászló a dóm tornyára felhúzva a tűzvész elleni védekezés célját szolgálta, emellett az ikonhoz érintett kendő a beteg homlokára kötve a magas láz és fejfájás enyhülését eredményezte. A kép súlyos betegség esetén nyújtott hathatós segítségét még a 20. században is kiemelik a források: *Emil Hoffmann* például arról ír 1906-ban, hogy a nép a „*súlyos betegek megmentőjeként*” tisztelte az ikont.

5. Összegzés

A dolgozat során elemzett mirákulumos könyvek tehát a társadalomnéprajz, népi gyógyászat, néphit aspektusai mellett olyan egyháztörténeti, liturgiátörténeti szempontokból világítják meg az 1697-ben Bécsbe vitt eredeti pócsi kegykép helyi kultuszát, amelyek megismerésére más források vizsgálatával nem lenne lehetőség. A kutatás középpontjában álló könyvek hatástörténete napjainkig tart, amelyet a szakirodalomban tett említések igazolnak. A kegykép jelentőségét mutatja továbbá, hogy a többször (1983-ban, 1988-ban és 1998-ban) Ausztriába látogató immár szent II. János Pál pápa minden alkalommal megállt a kegykép előtt imádkozni, melynek a 2013-ban elhelyezett festmény állít emléket. Az ikon 1948 óta az Énekesek-kapuja melletti márványoltáron látható, s mai napig a Stephansdom legtiszteltebb Mária-képe.

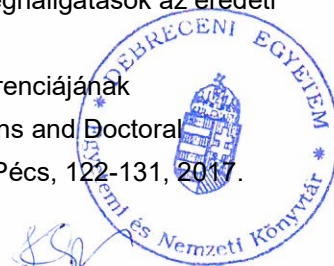
Nyilvántartási szám: DEENK/478/2023.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Földvári Katalin
Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10051802

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (6)

1. **Földvári, K.:** A pócsi kegykép kultusza Bécsben.
In: Orcád világossága : Görögkatolikusok Magyarországon. Szerk.: Terdik Szilveszter,
Magyarországi Sajtójogú Metropolitai Egyház, Debrecen, 304-308, 2020. ISBN:
9786155964114
2. **Földvári, K.:** Az irgalom és a megbékélés helye: Máriapócs.
In: A Rókahegyi Görög Esték I. sorozatának a nyíregyháza-rókahegyi görögkatolikus
templomban elhangzott 2019-es előadásainak szerkesztett változata. Szerk.: Ivancsó István,
Örökségünk Kiadó, Nyíregyháza, 9-30, 2020. ISBN: 9786155788420
3. **Földvári, K.:** "...Ihme niemand zu helfen gewust": Toposzok és csodák igazolása osztrák
mirákulumos könyvekben.
In: Miraculum : A csodák szerepe és jelentősége az európai kultúrtörténetben. Szerk.: Tóth
Orsolya, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 282-297, 2018, (Hereditas Graeco-Latinitatis,
ISSN 2064-9754 ; 7.) ISBN: 9789634739852
4. **Földvári, K.:** Didaktikai elemek a barokk kori mirákulumgyűjtemények szövegeiben.
In: "Emberközpontú tudomány" : a Magyar Tudomány Napja alkalmából 2017. november 13-
án rendezett tudományos konferencia anyaga. Szerk.: Nagy Edit, Szent Atanáz Görög
Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 85-96, 2018, (A Pedagógiai és Pszichológiai
Központ kiadványai, ISSN 2630-8630 ; 1.) ISBN: 9786155073687
5. **Földvári, K.:** A mindennapi élet szükséghelyzetei a 17. században: Imameghallgatások az eredeti
pócsi ikonnál.
In: Fiatal Kutatók és Doktoranduszok VII. Nemzetközi Teológuskonferenciájának
tanulmánykötete = Volume of the 7th Conference of Junior Theologians and Doctoral
Students. Szerk.: Kiss Gábor, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 122-131, 2017.
ISBN: 9786155579189

6. **Földvári, K.:** A máriapócsi zárándokajtatosság mint sajátosan pócsi szertartás.

In: A Pócsi Mária szertartásairól a kegykép könnyezésének 300. évfordulója alkalmából
2015. május 7-én rendezett szimpozion anyaga. Szerk.: Ivancsó István, Szent Atanáz Görög
Katolikus Hittudományi Főiskola Liturgikus Tanszék, Nyíregyháza, 27-37, 2015, (Szent
Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Liturgikus Tanszék, ISSN 1786-2639 ;
30.)(Liturgikus örökségünk, ISSN 1785-2722 ; 15.) ISBN: 9786155073311

Idegen nyelvű, hazai könyvrészletek (1)

7. **Földvári, K.:** The Cult of the Miraculous Icon of Máriapócs in Vienna. Utánközlés nyelvi változat,

In: The Light of Thy Countenance : Greek Catholics in Hungary. Ed.: Terdik Szilveszter,
Magyarországi Sajtó jogú Metropolitai Egyház, Debrecen, 304-308, 2020. ISBN:
9786155964114

Idegen nyelvű, külföldi könyvrészletek (2)

8. **Földvári, K.:** "Christen kommt, Mariam ehret, da bey ihrem Wunder-Bild": Die Geschichte der
Weihestätte von Máriapócs.

In: Zwischen Ost und West : Christen byzantinischer Tradition in Ungarn. Szerk.: Németh
Thomas Mark, Véghseő, Tamás, Verlag Peter Lang, Frankfurt Am Main, [Közlésre
elfogadva], 1-25, 2022, (Neue Forschungen zur ostmittel und südeuropäischen
Geschichte)

9. **Földvári, K.:** Fraternität und Macht: Die Geschichte des Ordens des hl. Basilius in Máriapócs
1950-1989.

In: Historia magistra vitae : Gesammelte wissenschaftliche Beiträge und "Trümmer" Festgabe
zum 70. Geburtstag von Reimund Haas. Hrsg.: Jürgen Bärsch, Hermann-Josef Scheidgen,
Gustav-Siewerth-Akademie, Köln, 170-193, 2019, (Theologie und Hochschule ; 5.) ISBN:
9783945777008

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (8)

10. **Földvári, K.:** (Mária)pócsi csodák.: Imameghallgatások az eredeti pócsi kegyképnél, Bécsben és
annak másolatánál, Máriapócs.

Bessenyei Almanach. 2022, 29-46, 2023. ISSN: 1788-7607.

11. **Földvári, K.:** Az ún. "Gottesraub von St. Stephan" - Az eredeti pócsi kegykép kirablása 1903-
ban.

Athanasiana. 54, 205-215, 2022. ISSN: 1219-9915.

12. **Földvári, K.:** Csodatörténetek Máriapócsról = Miracle worked in Máriapócs.

Kaleidoscope history. 11 (23), 132-142, 2021. EISSN: 2062-2597.

DOI: <http://dx.doi.org/10.17107/KH.2021.23.132-142>

13. **Földvári, K.:** A máriapócsi kegykép 1917-ben elrabolt fogadalmi adományai.

Athanasiana. 50, 114-141, 2020. ISSN: 1219-9915.

14. **Földvári, K.:** A pócsi kegykép német nyelvterületen tisztelt másolatainak legendái.
Görkatal. szle. kal. 2020, 190-193, 2020. ISSN: 1585-6593.
15. **Földvári, K.:** Baziliták a diktatúrában: Túlélési stratégiák 1950-1989 között.
Bessenyei Almanach. 2018, 23-40, 2019. ISSN: 1788-7607.
16. **Földvári, K.:** Csodás gyógyulások Máriapócs, a Könnyező Szűzanya kegyhelyén.
Tört. tanulm. 20, 89-102, 2012. ISSN: 1217-4602.
17. **Földvári, K.:** A máriapócsi kegytemplom votív tárgyainak története II. József uralkodása idején.
Athanasiana. 31, 71-98, 2010. ISSN: 1219-9915.

Idegen nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (4)

18. **Földvári, K.:** Die Elemente der Wiener Verehrung der Ikone Maria Pocs von 1697 bis zum 1796.
Folia Athanasiana. 23, 69-99, 2021. ISSN: 1585-1370.
19. **Földvári, K.:** Die Darstellung der weinenden Ikone und der Weihestätte in den Texten der mit
Máriapócs verbundenen Gottesdiensten.
Folia Athanasiana. 22, 83-110, 2020. ISSN: 1585-1370.
20. **Földvári, K.:** Die Basilianerinnen von Máriapócs während des Kommunismus.
Folia Athanasiana. 20, 7-31, 2018. ISSN: 1585-1370.
21. **Földvári, K.:** "Aller Sieg in Ungarn kommt durch Mariam": Die Ikone "Maria Pocs" im Marienkult
der Habsburger.
Folia Athanasiana. 17, 93-116, 2015. ISSN: 1585-1370.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (4)

22. **Földvári, K.:** A fogadalom mint problémamegoldás: Az eredeti pócsi ikon imameghallgatásai.
In: IX. Nyíregyházi Doktorandusz (PHD/DLA) Konferencia kiadványa. Szerk.: Verdes Miklós,
Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 115-126, 2018. ISBN:
9786155073755
23. **Földvári, K.:** Az eredeti pócsi ikon liturgikus tisztelete Bécsben a 18. században.
In: A "Homo liturgicus" ünnepi szimpozion előadásainak anyaga, 2017. szeptember 29-30..
Szerk.: Ivancsó István, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola Liturgikus
Tanszék, Nyíregyháza, 407-423, 2017, (Szent Atanáz Gör. Kat. Hittudományi Főiskola
Liturgikus Tanszék, ISSN 1786-2639 ; 40.)(Liturgikus örökségünk, ISSN 1785-2722 ; 21.)
ISBN: 9786155073588
24. **Földvári, K.:** A mirákulumos könyvek szerepe egy kegykép történetének feltárásában: Az eredeti
pócsi ikonhoz kapcsolódó imameghallgatások.
In: Tavaszí Szél = Spring Wind: Konferenciakötet. Szerk.: Keresztes Gábor, Eszterházi
Károly Főiskola Líceum Kiadó ; Budapest : Doktoranduszok Országos Szövetsége, Eger, 13-
26, 2015. ISBN: 9786155250118

25. **Földvári, K.**: Az eredeti máriapócsi könnyező ikon fogadalmi tárgyai.

In: "Hiszek, hogy megértsem!" : konferenciakötet: Doktoranduszok Országos Szövetsége

Hittudományi Osztály Fiatal Kutatók és Doktoranduszok IV. Nemzetközi

Teológuskonferenciája. Szerk.: Gér András László, Jenei Péter, Károli Gáspár Református

Egyetem : L'Harmattan Kiadó, Budapest, 295-302, 2015, (Károli könyvek, ISSN 2062-9850)

További közlemények

Magyar nyelvű könyvek (18)

26. Szerk. Véghseő, T.; közreműk. **Földvári, K.**, Varga, A., Marosi, A., Sárándi, T., Suslik, Á.:

Források a magyar görögkatolikusok történetéhez 5. kötet: 1926-1938. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 702 p., 2022. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2060-1603 ; 4/5.) ISBN: 9786156201188

27. Szerk. Véghseő, T.; **Földvári, K.**, Varga, A., Sárándi, T., Suslik, Á.: Források a magyar

görögkatolikusok történetéhez 6. kötet: 1939-1972. Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 823. p., 2022. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2060-1603 ; 4/6.) ISBN: 9786156201232

28. Szerk. Véghseő, T.; közreműk. **Földvári, K.**, Varga, A., Sárándi, T., Suslik, Á.: Források a

magyar görögkatolikusok történetéhez 4. kötet: 1917-1925. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 809 p., 2020. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 4/4.) ISBN: 9786156201010

29. Szerk. Véghseő, T., Katkó, M. Á.; közreműk. **Földvári, K.**, Varga, A., Sárándi, T., Suslik, Á.:

Források a magyar görögkatolikusok történetéhez 2. kötet: 1906-1912. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 732 p., 2019. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2060-1603 ; 4/2.) ISBN: 9786155073809

30. Szerk. Véghseő, T., Katkó, M. Á.; közreműk. **Földvári, K.**, Varga, A., Sárándi, T., Suslik, Á.:

Források a magyar görögkatolikusok történetéhez 3. kötet: 1912-1916. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 855 p., 2019. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2060-1603 ; 4/3.) ISBN: 9786155073816

31. Szerk. Demmel, J., Katona, C.; ford. **Földvári, K.**: "aki tót pap létére is magyar író". Haan Lajos

levelei és visszaemlékezései. Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku ; Békéscsaba, 420 p., 2017. (Kor/ridor Könyvek, ISSN 2064-7727 ; 10.) ISBN: 9786155615696

32. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Varga, A., Lágler, É.: Források a

magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: A munkácsi egyházmegye parókiarendezési iratai 1782-1787. 2. Abaúj, Torna, Borsod és Gömör vármegyék. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 615 p., 2017. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 9/2.) ISBN: 9786155073496

33. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Varga, A., Lágler, É.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: A munkácsi egyházmegye parókiarendezési iratai 1782-1787. 3. Sáros és Ugocsa vármegyék. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 743 p., 2017. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 9/3.) ISBN: 9786155073533
34. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Csorba, N.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: A munkácsi egyházmegye parókiarendezési iratai 1782-1787. 4. Ung vármegye. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 624 p., 2017. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 9/4.) ISBN: 9786155073519
35. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Ternovác, A., Faragó, D., Bachusz, D.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: A munkácsi egyházmegye parókiarendezési iratai 1782-1787. 5. Bereg és Szabolcs vármegyék. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 671 p., 2017. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 9/5.) ISBN: 9786155073526
36. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Varga, A., Lágler, É., Rácz, B. V., Kis, I., Borbás, B.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: A munkácsi egyházmegye parókiarendezési iratai 1782-1787. 6/B. Zemplén vármegye (második alkötet). Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 952 p., 2017. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 9/6/B.) ISBN: 9786155073564
37. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Varga, A., Lágler, É., Rácz, B. V., Kis, I., Borbás, B.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: A munkácsi egyházmegye parókiarendezési iratai 1782-1787. 6. Zemplén vármegye (első alkötet). Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 593 p., 2017. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 9/6/A.) ISBN: 9786155073557
38. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Varga, A.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez. A munkácsi egyházmegye parókiarendezési iratai 1782-1787. 1. Hajdúvárosok és Szatmár vármegye. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 568 p., 2017. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 9/1.) ISBN: 9786155073502
39. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Varga, A., Lágler, É.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: Munkácsi és nagyvárad egyházmegyes parókiák összeírása 1774-1782 között: 1. Szabolcs, Bereg, Szatmár, Ugocsa vármegyék és a hajdúvárosok. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 584 p., 2016. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 8.) ISBN: 9786155073373

40. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Lágler, É.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: Munkácsi és nagyvárad i egyházmegyés parókiák összeírása 1774-1782 között 2. Szepes, Abaúj, Zemplén és Máramaros vármegyék. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 672 p., 2016. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 8/2.) ISBN: 9786155073403
41. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Lágler, É.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: Munkácsi és nagyvárad i egyházmegyés parókiák összeírása 1774-1782 között 3. Nagyvárad i Egyházmegye. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 480 p., 2016. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 8/3.) ISBN: 9786155073410
42. Közread. Véghseő, T., Terdik, S., Simon, K., Majchrics, T., **Földvári, K.**, Lágler, É.: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez: Olsavszky Mihály Mánuel munkácsi püspök 1750-1752. évi egyházlátogatásainak iratai. Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 800 p., 2015. (Collectanea Athanasiana. II. Textus/Fontes, ISSN 2063-0433 ; 7.) ISBN: 9786155073342
43. **Földvári, K.**: A Nagy Szent Bazil Rend Máriapócsi Gyűjteménye. Örökségünk Kiadó, Nyíregyháza, 24 p., 2009. ISBN: 9789639694200

Magyar nyelvű könyvrészletek (6)

44. **Földvári, K.**: Trianon és a máriapócsi baziliták: megújulás és útkeresés.
In: A magyar katolicizmus és Trianon : Tanulmányok. Szerk.: Sági György, Gondolat Kiadó, Budapest, 272-290, 2023, (Collectanea Studiorum et Textuum. Classis I., ISSN 2064-8375 ; 5.) ISBN: 9789634163640
45. **Földvári, K.**: "Emeljük föl, szívünket!": A szakrális kommunikáció formái a pócsi ikon példáján.
In: Az "Emeljük fel szívünket!" imakönyvünk kiadásának 60. évfordulója alkalmából 2018. április 26-án rendezett szimpozion anyaga. Szerk.: Ivancsó István, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 43-57, 2018, (Szent Atanáz Gör. Kat. Hittudományi Főiskola Liturgikus Tanszék, ISSN 1786-2639 ; 42.)(Liturgikus Örökségünk, ISSN 1786-2639 ; 22.) ISBN: 9786155073670
46. **Földvári, K.**: Az utolsó Árpád-házi királylány: Árpád-házi Boldog Erzsébet : Puskely Mária Árpádházi Boldog Erzsébet és a 14. századi misztika című könyvének ismertetése.
In: Domonkos szentek és szent helyek / Kálny Beatrix (szerk.), Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Klasszika-filológiai Tanszék, Debrecen, 60-79, 2017, (Hereditas Graeco-Latinitatis, ISSN 2064-9754 ; V.) ISBN: 9789634739685
47. **Földvári, K.**: "Terítsd ránk védő palástod, óvj meg minden bajtól!": A Szűzanya az álmokban és látomásokban Máriapócs on.
In: Vallási kultúra és életmód a Kárpát-medencében : Tanulmánykötet a 90 esztendő s Erdélyi Zsuzsanna tiszteletére. Szerk.: Gyöngyössy Orsolya, Limbacher Gábor, Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém, 97-109, 2014. ISBN: 9789639938151

48. **Földvári, K.**, Gajdos, Á.: Vallási és pszichiátriai párhuzamok a katolikus ördögűzési hagyományokban.
In: "A mi tendenciánk?" / Hatvani István Szakkollégium, Szendrei Ákos, Debreceni Egyetem, Debrecen, 24-35, 2012, (Szakkollégiumi tanulmányok, ISSN 2063-6059 ; 1.)
49. **Földvári, K.**: Statuae in templis vestitae abrogantur: anathemata e parietibus Ecclesiarum deponi jubentur: egy eddig feltáratlan fejezet a máriapócsi kegytemplom votív tárgyainak történetéből.
In: Szemelvények ötszáz év magyar történelméből : A III. modern kori magyar történeti PhD-konferencia tanulmányai. Szerk.: Antos Balázs, Tamás Ágnes, SZTE BTK
Történelemtudományi Doktori Iskola, Szeged, 159-170, 2011. ISBN: 9789633061145

Idegen nyelvű, külföldi könyvrészletek (1)

50. **Földvári, K.**: Die Geschichte des Ordens des hl. Basilus in Máriapócs nach 1950: eine ethnologische Annäherung.
In: Methodenvielfalt in der Geschichtswissenschaft : Tagungsband zur 8. Internationalen Doktorandentagung des Doktoratskollegs für Mitteleuropäische Geschichte an der Andrassy Universität Budapest. Hrsg.: Mesarič, Tomaž, Arlene Peukert, Răzvan Roșu, András Wekler, New Academic Press, Wien, 67-88, 2022. ISBN: 9783700322368

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (11)

51. **Földvári, K.**: Források a magyar görögkatolikusok történetéhez 5. kötet: 1926-1938.
Magy. Egyhírt. Vázl. 35 (1-2), 163-167, 2023. ISSN: 0865-5227.
52. **Földvári, K.**: Naplók és testamentumok Nyíregyháza 17-20. századi történetéből. Nemesi és Polgári Füzetek 3. című kötet bemutatása.
Bessenyei Almanach. 2022, 8-12, 2023. ISSN: 1788-7607.
53. **Földvári, K.**: Tördik Szilveszter: Petrasovszky Manó. Egy görögkatolikus festőszors a 20. században.
Athanasiana. 56, 269-271, 2023. ISSN: 1219-9915.
54. **Földvári, K.**: Tördik Szilveszter: Roskovics Ignác festőművész. Egy elfeledett életmű.
Athanasiana. 56, 271-273, 2023. ISSN: 1219-9915.
55. **Földvári, K.**: Fejezetek a máriapócsi kolostor történetéből 1915-1923 között.
Magy. Egyhírt. Vázl. 34 (1-4), 141-162, 2022. ISSN: 0865-5227.
56. **Földvári, K.**: Bendász-hagyatéksorozat.
Athanasiana. 52, 242-246, 2021. ISSN: 1219-9915.
57. **Földvári, K.**: Az első világháború és a görögkatolikusok. Tanulmánykötet. Szerk.: Marosi István, Suslik Ádám. Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Beregszász-Nyíregyháza, 2020. 185 p.
Új Nézőpont. 7 (4), 68-71, 2020. EISSN: 2064-7042.

58. **Földvári, K.:** Dudás Róbert Gyula (szerk.): Magyar katolikus papok Észak-Amerikában, kiadja a Magyar Egyháztörténeti Enciklopédiai Munkaközösség (METEM) és a Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány, Budapest, 2020. ISBN 978-615-5826-08-5.
Athanasiana. 51, 173-175, 2020. ISSN: 1219-9915.
59. **Földvári, K.:** Források a magyar görögkatolikusok történetéhez. 4. kötet: 1917-1925. Szerk.: Véghseő Tamás. (Collectanea Athanasiana II. Textus/Fontesvol. 4/4.) Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2020. 810 p.
Új Nézőpont. 7 (3), 70-73, 2020. EISSN: 2064-7042.
60. **Földvári, K.:** Nemesi és Polgári Füzetek 2. (Szerk.: Kührner Éva. Bessenyei György Irodalmi és Művelődési Társaság. Nyíregyháza, 2018. 221 p.).
Új Nézőpont. 6 (3), 99-102, 2019. EISSN: 2064-7042.
61. **Földvári, K.:** Sorsfordító bazilita szerzetesek a kommunista diktatúrában.
Magy. Egyhztört. Vázl. 31 (1-4), 190-205, 2019. ISSN: 0865-5227.

Idegen nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (1)

62. **Földvári, K.:** The Effect of Visual Representations on Conceptions, Dreams and Visions Related to Saints.
Acta Univ. Sapientiae. Philol. 3 (2), 246-264, 2011. EISSN: 2391-8179.

Egyéb folyóiratközlemények (3)

63. **Földvári, K.:** Nemesi és Polgári Füzetek 3.
Szabolcs-Szatmár-Beregi Szle. 57 (2), 134-136, 2022. ISSN: 1216-092X.
64. **Földvári, K.:** Véghseő Tamás - Terdik Szilveszter - Simon Katalin - Majchrics Tiborné - Földvári Katalin - Lágler Éva: Források a magyarországi görögkatolikus parókiák történetéhez. Olsavszky Mihály Mánuel munkácsi püspök 1750-1752. évi egyházlátogatásainak iratai, Nyíregyháza 2015. 799 o. (Collectanea Athanasiana, II. textus, Fontes, vol. 7.) ISBN 978-615-5073-34-2.
Athanasiana. 41, 165-166, 2015. ISSN: 1219-9915.
65. **Földvári, K.:** A pócsi búcsú emlékei a Nagy Szent Bazil Rend Máriapócsi Gyűjteményében.
Ethnica. 12 (2), 47-48, 2010. ISSN: 1419-8177.

Ismeretterjesztő, népszerűsítő cikkek (14)

66. **Földvári, K.:** Adományozási szokások Máriapócson.
Görögkatolikus Szemlélet. 9 (1), 48-49, 2022. ISSN: 2064-776X.
67. **Földvári, K.:** "Az én orvosom a Csodatevő Szűzanya volt!": máriapócsi imameghallgatások a 18-19. századból.
Görögkatolikus Szemlélet. 8 (2), 58-59, 2021. ISSN: 2064-776X.
68. **Földvári, K.:** Krimi a templomban: a pócsi kegykép kifosztása.
Görögkatolikus Szemlélet. 8 (4), 36-37, 2021. ISSN: 2064-776X.

69. **Földvári, K.:** A máriapócsi kegyhely gondozói: a Nagy Szent Bazil Rend 4/2. rész.
Görögkatolikus Szemlélet. 7 (1), 68-69, 2020. ISSN: 2064-776X.
70. **Földvári, K.:** Énekek a pócsi Mária tiszteletére a 18. századi Bécsben.
Görögkatolikus Szemle. 31 (5), 17, 2020. ISSN: 1416-793X.
71. **Földvári, K.:** A máriapócsi kegyhely gondozói: a Nagy Szent Bazil Rend (3. rész).
Görögkatolikus Szemlélet. 6 (1), 56-57, 2019. ISSN: 2064-776X.
72. **Földvári, K.:** A máriapócsi kegyhely gondozói: a Nagy Szent Bazil Rend [4. rész].
Görögkatolikus Szemlélet. 6 (3-4), 116-117, 2019. ISSN: 2064-776X.
73. **Földvári, K.:** In memoriam Rakaczky Bazil OSBM (1931-2019) "...aki az Úr lábánál áll, és hallgatja a szavait".
Görögkatolikus Szemlélet. 6 (2), 38-39, 2019. ISSN: 2064-776X.
74. **Földvári, K.:** A máriapócsi kegyhely gondozói: a Nagy Szent Bazil Rend (1. rész).
Görögkatolikus Szemlélet. 5 (3), 60-61, 2018. ISSN: 2064-776X.
75. **Földvári, K.:** A máriapócsi kegyhely gondozói: a Nagy Szent Bazil Rend (2. rész).
Görögkatolikus Szemlélet. 5 (4), 54-55, 2018. ISSN: 2064-776X.
76. **Földvári, K.:** Az amerikai Máriapócs: Bazilita szerzetesek Amerikában.
Görögkatolikus Szemlélet. 5 (1), 30-32, 2018. ISSN: 2064-776X.
77. **Földvári, K.:** 25 éve járt Máriapócsra Szent II. János Pál pápa.
Görögkatolikus Szemlélet. 3 (3), 58-60, 2016. ISSN: 2064-776X.
78. **Földvári, K.:** A remény és a hála emlékei a máriapócsi kegytemplomban.
Görögkatolikus Szemlélet. 3 (2), 50-51, 2016. ISSN: 2064-776X.
79. **Földvári, K.:** Csodás imameghallgatások az eredeti pócsi ikonnál.
Görögkatolikus Szemlélet. 3 (4), 43, 2016. ISSN: 2064-776X.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2023.10.25.

